دوشنبه اول مرداد ۱۴۰۳
شماره ۴۱۸۸
FARHIKHTEGANDAILY.COM
FARHIKHTEGANONLINE

رهبر انقلاب در دیدار با نمایندگان مجلس چهارچوب تعاملی مجلس دوازدهم و دولت جدید را تبیین کردند

فرمان راهبردی: همکاری و نگاه ملی

رهبر معظم انقلاب اسلامی، صبح روز یکشنبه در دیدار رئیس و نمایندگان مجلس با تبیین هشت نکته مهم: «ضرورت پاسخگویی مجلس»، «تعامل سازنده مجلس و دولت جدید»، «شنیده شدن صدای واحد از ارکان کشور در مسائل مهم»، «حاکمیت اخلاق در مباحثات مجلس و دیگر فعالیت‌های نمایندگان»، «بایدها و نبایدهای قانون‌گذاری»، «نظارت بدون افراط و تفریط»، «فعالیت مؤثر هیأت نظارت بر عملکرد نمایندگان» و «حضور جدی مجلس در مسائل جهانی و سیاست خارجی»، ابراز امیدواری کردند با احساس مسئولیت مشترک رئیس جمهور منتخب و مجلس، کابینه‌ای متشکل از افراد مومن، کارآمد، انقلابی، امیدوار به آینده، مشهور به پاکدستی و صداقت، دارای نگرش ملی و برخوردار از اعتقاد عمیق به جمهوری اسلامی تشکیل شود و مسائل کشور و مردم را به پیش ببرد. مشروح بیانات ایشان را در ادامه می‌خوانید.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در این دیدار که اولین دیدار مجلس دوازدهم با ایشان بود، جایگاه مجلس را بسیار مهم و حساس خواندند و افزودند: «مجلس برخلاف تصور عمومی فقط پرسشگر نیست بلکه مانند هر نهاد تصمیم‌گیر و اقدام‌کننده باید در قبال وظایف و عملکرد خود در پیشگاه خداوند و در مقابل مردم پاسخگو باشد.» ایشان افزودند: «البته برای پاسخگویی مجلس در قبال مردم، سازوکاری نداریم اما می‌توان رضایت یا عدم رضایت مردم را در واکنش آنها به عملکرد مجلس مشاهده کرد.» رهبر انقلاب در همین زمینه افزودند: «در گذشته کارهای برخی مجالس مورد پسند مردم نبود و به همین علت از چشم مردم افتادند؛ بنابراین تک‌تک نمایندگان باید رفتار، نطق‌ها، مواضع و عملکرد خود را با توجه به ضرورت پاسخگویی تنظیم کنند.»

همگرایی و تعامل سازنده میان قوا، دومین نکته‌ای بود که رهبر انقلاب به تبیین آن پرداختند. ایشان گفتند: «ارکان مختلف نظام باید یک مجموعه واحد را شکل دهند که تحقق این هدف، نیازمند تعامل و همکاری و حتی گاهی اغماض و چشم‌پوشی است.» حضرت آیت‌الله خامنه‌ای انسجام مجموعه ارکان نظام را نیاز کشور و نظام و مردم دانستند و با اشاره به حضور رئیس جمهور منتخب به عنوان نماینده مجلس دوازدهم در این دیدار، افزودند: «همچنان که همیشه مجلس را به تعامل سازنده با دولت‌ها فراخوانده‌ام، به دولت‌ها نیز همکاری با مجالس را سفارش و تأکید کرده‌ام.» رهبر انقلاب موفقیت آقای پزشکیان در مسائل اقتصادی، فرهنگی، بین‌المللی و دیگر عرصه‌ها را موفقیت همه خواندند و گفتند: «باید همه به رئیس جمهور منتخب در ادای وظایف کمک کنیم و از بن دندان باور کنیم که موفقیت ایشان، پیروزی همه ماست.» ایشان با اشاره به ضرورت شنیده شدن صدای واحد در مسائل مهم از همه ارکان کشور، افزودند: «برخی در دنیا گوش تیز کرده‌اند تا نشانه‌های اختلاف را در حرف‌های مسئولان پیدا کنند. ارکان نظام با صدای واحد آنها را مأیوس کنند.»

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای همچنین حاکمیت اخلاق در مباحثات مجلس را کاملا ضروری برشمردند و گفتند: «مجلس باید مرکز انتشار امواج مثبت و صدور آرامش و طمأنینه در افکار عمومی باشد و با خودداری از تکرار حرکات بعضی نمایندگان در برخی دوره‌های قبل ازجمله سیاه‌نمایی و منفی‌بافی، اذهان مردم را متشنج نکند.» ایشان افزودند: «رفتار و گفتار نمایندگان در غیر مجلس و فضای مجازی هم باید حافظ امنیت روانی مردم، وحدت‌بخش، آرامش‌آفرین و دلگرم‌کننده ملت باشد.»

رهبر انقلاب با بیان نکته‌ای مهم در باب هوشیاری مسئولان و سیاسیون کشور افزودند: «اطلاع داریم که «لشکر سایبری دشمن مشترک همه ایرانیان» در پوشش دروغین رقبا و جناح‌های سیاسی کشور آنها و یا اشخاص مورد اعتماد دینی و سیاسی جناح‌ها را مورد اهانت قرار می‌دهد تا طرف مقابل را عصبانی و برافروخته و وادار به جواب کند؛ بنابراین نباید هرچه را در فضای مجازی می‌بینید، کار رقبای سیاسی خود بپندارید.»

بایدها و نبایدهای قانون‌گذاری، چهارمین نکته رهبری خطاب به نمایندگان مجلس بود. ایشان را وظیفه اصلی مجلس را قانون‌گذاری، ریل‌گذاری و تهیه نقشه‌راه برای حرکت همه قوا و دستگاه‌ها خواندند و افزودند: «هدف قانون‌گذاری باید پیشرفت کشور و خدمت به مردم باشد.» حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با تأکید بر استفاده هرچه بیشتر از کارشناسان، صراحت و تأویل‌ناپذیر بودن قانون را برای جلوگیری از سوءاستفاده قانون‌دانان قانون‌شکن، ضروری دانستند و گفتند: «قانون باید با توجه به ظرفیت‌ها و امکانات کشور تصویب شود و قابلیت اجرا داشته باشد.»

منطبق بودن قوانین با اسناد بالادستی و خودداری از ایجاد تراکم قوانین دو نکته دیگری بود که رهبر انقلاب در باب قانون‌گذاری بیان کردند. رهبر انقلاب همچنین افراط در ارائه طرح برای قانونگذاری را مشکل‌ساز خواندند و گفتند: «قانون اساسی دست مجلس را برای ارائه طرح باز گذاشته اما در این کار طرح باید به حد قناعت اکتفا شود تا باعث تراکم قانون و قرارگرفتن طرح‌های زیاد در صف رسیدگی نگردد.» ایشان در تذکری در خصوص موارد اضطراری نیازمند قانون گفتند: «گاهی دولت‌ها برای یک کار فوری در زمینه ارتباطات بین‌المللی یا مسائل اقتصادی و سازندگی احتیاج به قانون دارند که در این‌گونه موارد غالبا راه آسان را درپیش می‌گیرند و به دنبال کسب مجوز از رهبری هستند که البته جز در موارد اضطراری مجوز داده نمی‌شود اما بهتر است در موارد اضطراری نیز مجلس در قانونگذاری تسریع کند.» حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با اشاره به ابلاغ سیاست‌های کلی قانونگذاری در سال‌های قبل، اجرای آن را نیازمند وضع قانون خواندند و افزودند: «مجلس هنوز در این زمینه قانونگذاری نکرده و این کار باید زودتر انجام شود.»

نکته بعدی سخنان رهبر انقلاب، درباره نظارت مجلس بر قوه مجریه با استفاده از ابزارهایی همچون سؤال، تذکر و تحقیق و تفحص بود. ایشان در این زمینه دو تذکر خطاب به نمایندگان بیان کردند: «اول، هدف از نظارت ارتقای کارآمدی دولت است؛ بنابراین مطلقا نباید مسائل سیاسی، شخصی و جناحی باعث استفاده از ابزارهای نظارتی شود، و دوم: پرهیز از افراط و تفریط و رعایت انصاف در نظارت.»

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در توصیه ششم به نمایندگان مجلس دوازدهم گفتند: «گاهی با رفتار غلط یک نماینده، همه ۲۹۰ نماینده زیر سؤال می‌روند و کل مجلس از چشم مردم می‌افتد که فلسفه تشکیل هیات نظارت بر عملکرد نمایندگان پیشگیری این موارد و در صورت رخداد، علاج آنهاست اما آن انتظاری که از این هیات بود، محقق نشده است.»

ایشان در توصیه هفتم، با اشاره به ظرفیت مهم مجلس در زمینه مسائل بین‌المللی و سیاست خارجی، گفتند: «مجلس وزنه‌ای سنگین است که دولت‌های دنیا در تعاملات خود از آن استفاده می‌کنند. مثلا در میز مذاکره، مخالفت مجلس و یا قوانین مصوب را پوشش دفاع و یا توجیه موضع خود قرار می‌دهند.» رهبر انقلاب با اشاره به اینکه مجلس می‌تواند در مسائل خارجی دست دولت را پر کند، افزودند: «ازجمله اقدامات خوب و اثرگذار مجلس در زمینه سیاست خارجی قانون اقدام راهبردی مجلس یازدهم است. البته بعضی‌ها به این قانون اعتراض و عیب‌جویی کردند که مطلقا وارد نیست و تصویب آن قانون، کار بسیار درستی بود.» ایشان انواع نقش‌آفرینی نمایندگان در تحولات جهانی و دیپلماسی همچون سفرها و ملاقات‌های رئیس و نمایندگان مجلس ازجمله حضور مفید رئیس مجلس در اجلاس اخیر بریکس را تأثیرگذار دانستند و گفتند: «گاهی حتی یک بیانیه یا نطق نمایندگان در مسائل سیاست خارجی مهم و مؤثر است.»

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای بهره‌برداری دولت‌ها از پشتوانه مجالس را امری رایج در دنیا خواندند و افزودند: «یک نمونه قانون جامع تحریم آمریکایی‌ها علیه جمهوری اسلامی معروف به «سی‌سادا» است که آن را مجلس آمریکا تصویب کرد و رئیس جمهور دموکرات آن زمان که آدم دورو، بددل و البته زرنگ‌تر از مسئولان ما بود، آن را امضا کرد آن هم درحالی‌که ادعای همکاری و همراهی با ایران را داشت و می‌توانست امضا نکند.» ایشان با اشاره به تکرار موضوع تحریم در ایام انتخابات از زبان نامزدها و نمایندگان آنها و در بین مردم، مجلس را در این زمینه دارای امکان فعالیت و نقش‌آفرینی دانستند و گفتند: «ما می‌توانیم تحریم‌ها را با ابزارهای شرافتمندانه برطرف و بالاتر از آن، خنثی کنیم. همچنان که بارها گفته‌ایم برداشتن تحریم‌ها دست ما نیست و باید برای رفع آنها تدبیر اندیشید اما خنثی‌سازی تحریم دست ما است و راه‌های خوبی هم برای آن وجود دارد که مسئولین دولتی برخی از آن راه‌ها را رفتند و آثار خوبی هم داشت که در این زمینه مجلس هم می‌تواند نقش‌آفرینی کند.»

نکته هشتم و پایانی رهبر انقلاب در خصوص کار فوری و پیش روی مجلس یعنی رأی اعتماد به کابینه آقای پزشکیان بود. ایشان تعیین هرچه زودتر کابینه بعد از انجام امور لازم را مفید و ضروری خواندند و گفتند: «در این زمینه هم نمایندگان مجلس و هم رئیس جمهور منتخب و محترم، مسئولیت‌های سنگینی دارند. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در خصوص ویژگی‌ها و معیارهای ضروری برای افرادی که وزیر و میدان‌دار اقتصاد، فرهنگ، سازندگی و تولید خواهند شد، گفتند: «کسی را باید میدان‌دار کرد که امین، صادق، متدین و از بن دندان معتقد به جمهوری اسلامی باشد.» رهبر انقلاب اسلامی افزودند: «ایمان یک شاخص مهم است، امید به آینده و نگاه مثبت به افق شاخص مهم دیگر است و به کسانی که نگاه‌شان به افق تاریک است و معتقدند نمی‌شود کاری کرد، نمی‌توان مسئولیت‌های مهم وکلیدی داد.» ایشان، تشرع، اشتهار به صداقت و پاکدستی، نداشتن سابقه سوء، برخورداری از نگرش ملی و غرق نشدن در مسائل سیاسی و جناحی و کارآمدی را از معیارهای ضروری دیگر برای اعضای کابینه دولت چهاردهم خواندند و گفتند: «هم رئیس جمهور منتخب و هم مجلس باید این معیارها را رعایت کنند چراکه یک مسئولیت مشترک در انتخاب مسئولان کشور دارند.» حضرت آیت‌الله خامنه‌ای ابراز امیدواری کردند که با رعایت این معیارها و ایفای مسئولیت مشترک رئیس جمهور و مجلس، یک هیات وزیران خوب، کارآمد، متدین و انقلابی انتخاب شود که بتواند مسائل کشور را پیش ببرد.

ایشان در بخش پایانی سخنان‌شان مساله غزه را همچنان مساله اول دنیای اسلام دانستند و افزودند: «با گذشت ماه‌ها از آغاز جنایت رژیم غاصب خبیث، شور اولیه در محکومیت و مقابله با این جنایات در برخی افراد کم شده اما اهمیت مساله غزه حتی بیشتر از روزهای اول است.» رهبر معظم انقلاب با اشاره به قدرت روزافزون مقاومت افزودند: «یک دستگاه بزرگ سیاسی، اقتصادی، نظامی به اسم آمریکا همراه رژیم غاصب صهیونیست با یک گروه کوچک به نام مقاومت می‌جنگند و از آنجایی که این دو خبیث موفق نشده‌اند حماس و مقاومت را از پای دربیاورند بمب‌های خود را در بیمارستان‌ها، مدارس و بر سر کودکان و زنان و مردم مظلوم می‌ریزند.» ایشان با اشاره به اینکه امروز مردم دنیا شاهد نهایت جنایت و سبعیت رژیم غاصب هستند و درباره آن قضاوت می‌کنند خطاب به نمایندگان مجلس افزودند: «درباره غزه آرام نگیرید و ساکت نباشید. امروز مصداق مهم فعالیت مجلس در مسائل خارجی و دیپلماسی، مساله غزه است.»

برداشت اول از نقشه راه تعامل مجلس و دولت جدید

احیای سرمایه اجتماعی با انزوای رادیکالیسم

اختلاف و دعوای میان دولت و مجلس در دوره‌های مختلف، با هر شدت و حدتی به قدر خودآسیبی به فضای سیاسی کشور و همچنین اعتماد افکار عمومی وارد کرده است. ارائه تصویر نبود وحدت و وجود اختلاف میان قوا جدای از احساس منفی افکار عمومی، تصویر تضعیف‌شده‌ای را به شکل گسترده‌تر و در فضای بین‌المللی از نهادهای حکمرانی بازنمایی می‌کند. به همین جهت تذکر پرتکرار رهبر انقلاب در ادوار مختلف مجلس و دولت بر همراهی و همگرایی دو قوه متمرکز شده است. وجود همراهی و همکاری میان دولت مجلس، بازوی نظارتی یعنی مجلس و بازوی اجرایی، یعنی دولت را در یک مسیر به کار گرفته و اثر مثبتی در فضای سیاسی کشور برجای می‌گذارد. تصویری هم که به عرصه بین‌المللی ارائه می‌دهد، هماهنگی تمام قوا برای حل مشکلات کشور است و در ادامه به قدرت ملی اضافه می‌کند. با این همه باید توجه داشت این همراهی استقلال قوا را حفظ کند و به وظایف آنها خللی وارد نکند. به همین جهت رهبر انقلاب روز گذشته در جریان اولین دیدار با نمایندگان مجلس دوازدهم بار دیگر بر همراهی دولت و مجلس تاکید کردند.

اصل بر همکاری و تعامل است

در اولین دیدار رهبر انقلاب با نمایندگان مجلس دوازدهم که البته با حضور رئیس جمهور منتخب برگزار شد، نکته مهمی در ابتدای امر از جانب رهبر انقلاب مورد اشاره قرار گرفت که «یک صدایی دولت و مجلس» بود. این تاکید اگرچه در دوره‌های گذشته هم از جانب رهبر انقلاب مطرح می‌شد اما اهمیت این موضوع با توجه به حواشی‌ای که مجلس دوازدهم در دوران انتخاباتی و بعد از آن تجربه کرد و البته چالش‌هایی که در دوران انتخابات ریاست جمهوری ایجاد شد، دوچندان می‌شود. امری که نمایندگان مجلس و دولتی‌ها باید به آن توجه کنند، این است که دیگر موعد رقابت‌های انتخاباتی تمام شده و حالا می‌بایست بهارستانی‌ها برای اجرا و پیشبرد امور به دولت کمک کنند. بر این اساس، کارویژه اولیه و مهم دولت و مجلس همکاری و تعامل است. شنیده شدن صدای واحد از کشور را می‌شود اولین عاملی دانست که تعامل دولت و مجلس را ضروری می‌کند. امری که البته در زمان اتخاذ تصمیمات مهم در کشور که نیازمند همکاری دو قوه است، اهمیتی دوچندان پیدا می‌کند. رهبر انقلاب نیز در ادامه با تاکید بر این اصل به این موضوع اشاره کردند که در جاهایی «دولت و مجلس باید یک حرف را بزنند» و «کسانی که در دنیا گوش تیز کرده‌اند که نشانه‌های دوگانگی و اختلاف را پیدا کنند، مایوس شوند.» مجلس و دولت در شرایطی فعالیت خود را آغاز می‌کنند که به وضوح تفاوت سلیقه و دیدگاه سیاسی هر دو قوا اثبات شده است و طبیعتا این نگاه وجود دارد که ممکن است میان بهارستانی‌ها و دولتی‌ها خصوصا در مورد رای اعتماد به وزرا چالش‌هایی شکل بگیرد اما با توجه به تاکید رهبر انقلاب باید توجه داشت بروز دوگانگی و اختلاف میان دو قوه و حتی وجود نشانه‌های آن، برای کشورهایی که به دنبال ماهی گرفتن از این آب گل‌آلود هستند، فرصت خوبی را فراهم می‌کند.

همکاری باید دوطرفه باشد

با توجه به شأن نظارتی مجلس، کفه سنگین همکاری متوجه بهارستانی‌ها می‌شود اما اهمیت این همکاری در روزهای ابتدایی کار دولت و رای اعتماد به وزرا بیشتر می‌شود. با این همه نمی‌شود انکار کرد که همکاری میان دولت و مجلس باید دوطرفه باشد. اگرچه در وهله اول لازم است در بررسی صلاحیت وزرا و رای اعتماد به آنها همکاری از جانب بهارستانی‌ها اتفاق بیفتد اما در ادامه وظایفی نیز برای دولتی‌ها تعریف شده تا در انجام درست و دقیق شأن نظارتی نمایندگان به آنها کمک کنند. موضوعی که در ادوار گذشته مجلس بعضا از جانب دولتی‌ها دیده می‌شد، عدم حضور آنها در صحن علنی و در جلسات کمیسیون‌ها بود، بی‌توجهی وزرا یا مسئولان دولتی به اهمیت حضور در این جلسات و همکاری با نمایندگان برای پاسخ به سوالات آنها یکی از وظایف قابل توجهی است که برگردن دولتی‌هاست. بروز اختلافات در جریان بررسی لوایح اگرچه امری طبیعی است اما حمله رسانه‌ای با هدف وارد کردن فشار به یکدیگر اختلافات پیش‌آمده را عمیق و ادامه‌دار می‌کند. همکاری و همگرایی میان دو قوه امری دوطرفه است که البته در روزهای ابتدایی آغاز به کار دولت، حسن نیت مجلس در تشکیل هرچه سریع‌تر کابینه و اتمام فرآیند رای اعتماد، می‌تواند نقطه آغاز همکاری دولت چهاردهم با مجلس دوازدهم باشد.

آسیب رادیکال‌ها برای دو قوه

رادیکالیسم و تندروی در هیچ برهه‌ای در فضای سیاسی کشور، اثر مثبتی به جای نگذاشته است. رفتارهای رادیکال از جانب هر گروه و طیفی آسیب‌زا بوده و خسارت‌هایی به جای گذاشته که اولین آسیب آن متوجه اعتماد عمومی بوده است. خطر وجود افرادی که تمایل زیادی به رادیکال کردن مسائل و چالش‌ها دارند می‌بایست هم از جانب دولت جدید و هم مجلسی‌ها مورد توجه قرار گیرد. هنوز رفتارهای رادیکالی که در روزهای ابتدایی بعد از برگزاری انتخابات مجلس از جانب برخی نمایندگان صورت گرفت، از افکار عمومی پاک نشده است. در نزدیک‌ترین نمونه دعوا و برخوردی که میان چند نفر از نمایندگان مجلس دوازدهم در روزهای ابتدایی کار مجلس ایجاد شد، حواشی زیادی به همراه داشت یا بروز صحنه‌هایی مثل پایین کشیدن یک نماینده مجلس در حین نطق خود، در ادوار گذشته مجلس، ازجمله اتفاقاتی بود که در میان نمایندگان مجلس خود را نشان داده است. در سمت مقابل تندروی‌های چهره‌های حامی دولت چهاردهم در دوران انتخابات ریاست جمهوری و نسبت‌های تندی که برخی اعضای ستاد به رقبا می‌دادند، احساسات ناخوشایندی را در فضای سیاسی ایجاد کرد. نکته مهمی که دو قوه باید در ابتدای کار خود به آن توجه کنند، کنترل این تندوری‌ها و اجتناب از مطرح کردن اظهاراتی است که جز ایجاد دعوا و اختلاف نتیجه دیگری به همراه ندارد. مجلسی‌ها باید از اظهارات تند اجتناب کنند و در دولت هم نباید در اختیار تند و تیزها باشد. البته با توجه به اینکه هنوز گزینه‌های مورد نظر دولت معرفی نشده‌اند، نمی‌توان در مورد کنش رادیکال‌ها در دولت قضاوتی داشت. البته با توجه به اینکه برخی از این افراد در شمار اعضای شورای راهبری حضور دارند، لازم است رئیس جمهور منتخب به این مهم حساس باشد. در بهارستان اما سابقه برخی نمایندگان در بروز رفتارهای تند و تیز منجر شد رهبر انقلاب نسبت به آن هشدار دهند. «سیاه‌نمایی» نکردن و اجتناب از «منفی‌بافی» که گاهی در رفتارهای نمایندگان دیده می‌شد، ازجمله موارد مورد تاکید رهبر انقلاب به بهارستانی‌ها بود. نمایندگان مجلس و مخصوصا افرادی که سابقه رفتارهای رادیکال حتی علیه هم دارند، باید توجه داشته باشند مطرح کردن اظهارات تند و برخوردهای جناحی و سیاسی با دولت، نمی‌تواند کمکی به روند فعالیت مجلس در همکاری با دولت کند و نتیجه عکس خواهد داد و علاوه بر این احساس ناخوشایندی را در میان افکار عمومی ایجاد می‌کند که مسئولان در فضای سیاسی کشور به جای اتخاذ تصمیمات برای حل و کم کردن مشکلات مردم مشغول دعواها و تسویه حساب‌های سیاسی خود با جناح رقیب هستند.

در فضای مجازی هم نماینده مجلسید

یکی از موضوعات مهمی که رهبر انقلاب در دیدار روز گذشته به آن اشاره کردند، کنش نمایندگان در فضای مجازی بود. تاکید بر اینکه حضور در فضایی غیر از مجلس باید آرامش‌بخش باشد. این نکته را مورد توجه قرار می‌دهد که لازم است نمایندگان مجلس حتی در فعالیت خود در فضای مجازی یا در جریان سفرهایی که دارند، اظهارات و موضوعاتی را مطرح کنند که آرامش جامعه و همدلی و اتحاد دولت را نشانه نگیرد و به آن آسیب وارد نکند. واقعیت است که متشنج کردن فضای سیاسی کشور از جانب مسئولان دولتی و مجلسی در فضای مجازی می‌تواند راحت‌تر از دیگر افراد صورت بگیرد و اگر در این میان اظهارنظر غلطی هم مطرح شده باشد، در فاصله تایید یا تکذیب می‌تواند اثر خود را بر افکار عمومی بگذارد. نمونه اظهارات تند و گاهی غلط نمایندگان مجلس در روزهای اخیر و ناظر به تحولات اخیر کشور نیز حواشی زیادی به همراه داشته، برای مثال حمله یکی از نمایندگان به محمدجواد ظریف بعد از انتشار فیلمی از شعار علیه او در نماز جمعه منجر به واکنش تند برخی چهره‌های اصلاح‌طلب شد یا توییت یکی دیگر از نمایندگان در واکنش به صحبت‌های وزیر سابق نفت که به خاطر برخی اظهارات غلط مجبور به پاک کردن توییت شد از جمله این موارد بود. نمایندگان مجلس در کنش خود در فضای مجازی باید شأنیت نمایندگی و جایگاه خود را حفظ کنند؛ مانند بلاگر سیاسی رفتار نکنند و آگاه باشند که کوچک‌ترین اظهارنظر و نقد آنها می‌تواند فضای سیاسی کشور را دچار آشفتگی کند.

همگرایی ۲ قوه در افزایش سرمایه اجتماعی موثر است

متشنج نکردن افکار عمومی موضوع دیگری بود که رهبر انقلاب خطاب به نمایندگان مجلس، آن را مورد اشاره قرار دادند. نکته مهمی که عموما در کنش نمایندگان مجلس و مسئولان دولتی مورد غفلت قرار می‌گیرد، برداشتی است که افکار عمومی از تعامل آنها با یکدیگر دارد، به خصوص در زمان فعلی که گرایش سیاسی اکثر مجلسی‌ها با دولت چهاردهم تفاوت دارد. براین اساس دو قوه باید به تصویری که در افکار عمومی از تعامل آنها با یکدیگر بازنمایی می‌شود توجه داشته باشند. اگر این تصویر همراهی و همکاری و در عین حال تلاش دو قوه برای حل و فصل مشکلات مردم را بازنمایی کند، طبیعی است که احساس مثبتی میان افکار عمومی به جای می‌گذارد و می‌تواند نقش موثری در ترمیم اعتماد عمومی مردم داشته باشد و در سطح وسیع‌تر نیز تصویری از کارآمدی مجموعه نظام حکمرانی را بازنمایی می‌کند که می‌تواند به قدرت ملی بیافزاید و سرمایه اجتماعی را افزایش دهد.

مجلس در عین همراهی استقلال خودش را حفظ کند

همکاری و تعامل یک اصل مهم در مواجهه مجلس با قوه مجریه است، امری که نبود آن علاوه بر مختل کردن کار دو قوه اثرات سوئی در فضای کشور به دنبال خواهد داشت. در این میان مجلسی‌ها باید به این موضوع توجه داشته باشند که تلاش برای تعامل و همکاری به شکلی نباشد که تصویر ایجاد شده در افکار عمومی این باشد که مجلس حمایت بی‌چون و چرایی از دولت دارد و اساسا وظایف خود را به فراموشی سپرده است. بهارستانی‌ها می‌بایست ضمن تعامل و همراهی که با دولت دارند، استقلال خود را حفظ کنند و وظایف خود در مواجهه با دولت، پرسش و پاسخ و حتی نقد از دولت را با توجه به این شأن نظارتی دنبال کنند و ضمن فاصله‌گذاری نقدهایی که مطرح می‌کنند با تسویه حساب‌های سیاسی، اصل تعامل را نیز نقض نکنند.

رویکرد مستقل و حامیانه مجلس از همین امروز شروع می‌شود

رهبر انقلاب در دیدار روز یکشنبه اگرچه بر تعامل بین دو قوه تاکید کردند اما در ادامه توصیه‌هایی در مورد اولین پروژه مشترک مجلس و دولت داشتند که چهارچوب خوبی برای رفتار حامیانه و مستقل مجلس در برابر دولت تعیین می‌کنند. ایشان در این دیدار در مورد شاخص‌های اعضای کابینه دولت بیان داشتند: «آن کسی را باید میدان‌دار کرد که امین باشد، صادق باشد، متدین باشد، از بن دندان به جمهوری اسلامی به نظام اسلامی معتقد باشد. ایمان یک شاخص مهم است. امید به آینده و نگاه مثبت به افق. آنهایی که افق به نظرشان تاریک است، کاری نمی‌شود کرد، نمی‌شود به اینها مسئولیت داد، مسئولیت‌های اساسی و کلیدی داد. تشرع و متشرع بودن. یکی از معیارهای مهم است. اشتهار به پاکدستی، به صداقت یک معیار است. سابقه سوء نداشته باشند، این یک معیار است. نگرش ملی داشته باشند. یعنی غرق در مسائل جناحی و سیاسی و اینها نشوند، نگاه ملی به کشور داشته باشند.» رهبر انقلاب در ادامه انتخاب افرادی که این ویژگی‌ها را داشته باشند وظیفه مشترک دولت و مجلس دانسته و در این باره توضیح دادند: «هم رئیس جمهور محترم اینها را رعایت کنند، هم مجلس رعایت کند. یعنی یک مسئولیت مشترک شما دارید در انتخاب مسئولان کشور... اینها لازم است. به نظر من این مسئولیت بسیار مهمی است. هم برعهده شماست هم برعهده رئیس جمهور محترم است که این کار را انجام بدهند.» با توجه به تعابیر رهبر انقلاب درمورد شاخص‌های کاندیداهای عضویت در کابینه و وظایف هر دو قوه در توجه به این معیارها به طور واضح این برداشت که همکاری و تعامل به معنای چشم‌پوشی از شاخص‌ها معنی شود مردود است. مجلس ضمن حفظ استقلال خود باید با پافشاری بر شاخص‌های تعیین‌شده مانع از عضویت افرادی در کابینه شود که ممکن است عامدانه یا در اثر ناتوانی، در پیشبرد اهداف کشور خلل ایجاد کرده و رئیس جمهور را در چالش‌های اجرایی بسیار گرفتار سازند. چنین نگاهی به تعامل با دولت اتفاقا کار رئیس جمهور را در پیشبرد امور راحت‌تر کرده و مسیر افرادی که می‌خواهند منافع ملی را قربانی منافع سیاسی و جناحی کنند مسدود می‌سازد.

تضییع حقوق مردم؛ اولین قربانی تقابل قوا

اگر تعداد وزرای استیضاح شده را معیار قرار دهیم دولت‌های ۸ ساله احمدی‌نژاد و روحانی رکورد دارد تقابل با مجلس محسوب می‌شوند. هریک از این دولت‌ها ۷ وزیر خود را برای استیضاح به مجلس فرستاده‌اند. در دولت روحانی البته عباس آخوندی، وزیر راه و شهرسازی ۳ مرتبه برای برگزاری جلسه استیضاح به بهارستان رفته است. اما برای اطلاق صفت تقابل مصادیق دیگری نیز وجود دارد که بار دولت‌های نهم و دهم را نسبت به همه سنگین‌تر می‌کند. تقابل دولت احمدی‌نژاد با مجلسی که علی لاریجانی ریاست آن را برعهده داشت باعث شد یکی از تلخ‌ترین روزهای تاریخ سیاسی ایران رقم بخورد. روزی که یکشنبه سیاه نامیده شد. ۱۵ بهمن سال ۹۱ در جریان استیضاح شیخ‌الاسلامی وزیر کار دولت دهم، احمدی‌نژاد که برای دفاع از وزیر خود به مجلس رفته بود وارد تقابل با علی لاریجانی شد. درگیری لفظی و علنی بالا گرفت که واکنش رهبر انقلاب را نیز برانگیخت. در روز ۲۸ بهمن ۱۳۹۱ در دیدار با مردم تبریز با اشاره به ناراحتی ملت و نخبگان از تنش دولت و مجلس فرمودند: «این قضیه بد و نامناسب، بنده را نیز از دو جهت ناراحت و متأثر کرد؛ یکی از بابت اصل وقوع ماجرا و دیگری بابت ناراحتی مردم از این قضیه... اینجور کارها، هم خلاف شرع است، هم خلاف قانون است، هم خلاف اخلاق است، هم تضییع حقوق اساسی مردم است.» پیش از این اقدامات نیز مجلس هشتم مواجهه پرتنشی با رئیس جمهور وقت داشت. نمایندگان حامی طرح سوال از رئیس جمهور که یک بار از درخواست خود صرف‌نظر کرده بودند به جمع‌آوری امضا برای این طرح پرداختند و نهایتا با تکمیل امضاهای مورد نیاز، این طرح را به هیات رئیسه مجلس فرستاده و احمدی‌نژاد را برای پاسخگویی به مجلس کشاندند.

حسن روحانی نیز همچون احمدی‌نژاد از در تعامل با مجلس وارد نشده و تنش بین او و نمایندگان باعث شد حاضر نشود در هیچ‌یک از جلسات استیضاح وزرا برای دفاع از کابینه به مجلس برود. اوج نزاع‌های دولت روحانی با نمایندگان در زمان مجلس یازدهم بروز پیدا کرد. روحانی که حتی برای ارائه لایحه بودجه نیز حاضر نشد به مجلس برود بارها در برابر برخی طرح‌های مهم مجلس ازجمله قانون اقدام راهبردی مشترک برای لغو تحریم‌ها اعلام موضع کرد. قانونی که رهبر انقلاب چندین مرتبه ازجمله در دیدار روز یکشنبه از آن به نیکی یاد کردند. ایشان در این باره بیان داشتند: «ازجمله اقدامات خوب و اثرگذار مجلس در زمینه سیاست خارجی قانون اقدام راهبردی مجلس یازدهم است؛ البته بعضی‌ها به این قانون اعتراض و عیب‌جویی کردند که مطلقا وارد نیست و تصویب آن قانون، کار بسیار درستی بود.»

تجربه مواجهه دولت‌های نهم تا دوازدهم با مجلس و دوگانگی‌هایی که در نتیجه همین مواجهه بر سر مسائل مهمی همچون استیضاح وزرا، لوایح بودجه، مبارزه با پرونده‌های فساد، ادغام وزارتخانه‌ها، پرونده هسته‌ای و هدفمندی یارانه‌ها به وجود آمد نشان می‌دهد اولین قربانی در دعواهای سیاسی منافع ملی است.

برداشتن بار سنگین اداره کشور نیاز به حمایت همه قوا دارد

در اجتناب از تقابل بین قوا هم کابینه دولت و هم نمایندگان مجلس هر دو به یک اندازه موظف هستند اما کار سنگین قوه مجریه در اداره کشور علاوه بر هماهنگی و کمک سایر ارکان نظام نیز مورد نیاز است. رهبر انقلاب نیز با توجه به سنگینی وظایف دولت همواره بر همین گزاره تاکید داشته‌اند. رهبر انقلاب سال ۶۹ در دیدار با کارگزاران نظام چرایی لزوم حمایت همه ارگان‌ها از دولت را این‌گونه تشریح می‌کنند: «بار سنگین اداره کشور، بر دوش ارگان‌های خدمتگزار و کارگزار است. مجلس و دستگاه قضایی، بخشی از این بار را برعهده دارند؛ اما معظم این بار، بر دوش دولت است. اساسی‌ترین بارها، بر دوش دولت است؛ لذا همه وظیفه دارند که از دولت حمایت کنند.»

رهبر انقلاب تیرماه سال ۹۳ در دیدار با مسئولان نظام درمورد حمایت خود از همه دولت‌ها می‌گویند: «این را همه بدانند، بنده دولت را حمایت می‌کنم. من از همه توانی که در اختیارم هست استفاده خواهم کرد برای کمک به دولت؛ دولت را تایید می‌کنم، حمایت می‌کنم، مثل همه دولت‌های گذشته. نسبت به مسئولان بلندپایه دولت - آنهایی که می‌شناسم - اعتماد دارم. همه دولت‌هایی که بعد از انقلاب سر کار آمدند، دولت‌های منتخب مردمند و بنده در همه این دوره‌ها - آن وقتی که مسئولیت داشتم - از همه این دولت‌ها حمایت کردم.» رهبر انقلاب اردیبهشت ماه سال گذشته در دیدار با کارگران حمایت از دولت را وظیفه تمام قوا دانسته و بیان می‌دارند: «کارهایی که امروز دولت در زمینه اقتصاد در پیش دارد، کارهای مهمی است و همه، اعم از قوا و دستگاه‌های مختلف و آحاد مردم باید کمک کنند که ان‌شاءالله دولت بتواند به این نتایج دست پیدا کند.»

این حمایت‌ها را البته نباید به معنی دادن چک سفید امضا به دولت‌ها تعبیر کرد. رهبر انقلاب سال ۹۴ در حرم مطهر امام رضا(ع) این مهم را این‌گونه مورد اشاره قرار می‌دهند: «من این را صریحا به ملت عزیزمان عرض می‌کنم - قبلا هم گفتم - من از همه دولت‌ها در دوران مسئولیت خودم حمایت کردم؛ از این دولت هم حمایت می‌کنم. هرجا هم لازم باشد تذکر می‌دهم؛ البته چک سفید امضا هم به کسی نمی‌دهم.»

ایشان سال ۹۲ در دیدار با اعضای مجلس خبرگان در باب منافات نداشتن حمایت با انتقاد از کارکردهای غلط دولت‌ها بیان می‌دارند: «حمایت بنده حقیر از دولت‌ها به معنای این نیست که همه کارکرد آن دولت‌ها را ما قبول داشته باشیم؛ نه، در دوره‌های مختلف، دولت‌های گوناگونی بودند، از همه‌شان هم ما حمایت کردیم، به همه‌شان هم ایرادهایی داشتیم در زمینه‌های مختلف؛ اما آن ایرادها نباید موجب بشود که ما دولت را بیگانه از خودمان بدانیم و دست حمایت و کمکی که همه باید به سمت دولت‌ها دراز کنند، این را انجام ندهیم.»